

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри технологій в
ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.
Завідувач кафедри

О.А. Ніколайчук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ХАРЧОВА ХІМІЯ ТА БІОХІМІЯ»
(2 семестр)

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Горяйнова Ю.А.
доцент, к.т.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів освітньої програми "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна (ОПП «Ресторанні технології», спеціальність "Харчові технології")
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	48/10
Практичні / семінарські, годин	-
Лабораторні, годин	32/8
Самостійна робота, годин	70/132
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	5
самостійної роботи студента	4,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері харчової хімії та біохімії.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері харчової хімії та біохімії; **формуванні вмінь та навичок: використання** основних положень теорії будови органічних сполук О.М. Бутлерова, **ідентифікації** особливостей будови органічних речовин, **аналізу** хімічних властивостей вуглеводнів, спиртів та фенолів, альдегідів та кетонів, карбонових кислот, харчових кислот, естерів, ліпідів, амінів, амінокислот, білків, ферментів, вуглеводів, вітамінів, гетероциклічних сполук, **розрахунку** кількості речовин за рівнянням реакцій, **дослідження** харчових систем на вміст органічних сполук методами хімічного аналізу.

Предмет: основні поняття органічної та біологічної хімії.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Теоретичні основи органічної хімії. Якісний аналіз органічних сполук.

Тема 2. Насичені вуглеводні.

- Тема 3. Ненасичені вуглеводні.
- Тема 4. Ароматичні вуглеводні.
- Тема 5. Спирти та феноли.
- Тема 6. Альдегіди та кетони.
- Тема 7. Карбонові кислоти. Харчові кислоти.
- Тема 8. Естери. Жири.
- Тема 9. Моносахариди.
- Тема 10. Олігосахариди.
- Тема 11. Полісахариди.
- Тема 12. Аміни.
- Тема 13. Амінокислоти.
- Тема 14. Білки.
- Тема 15. Ферменти.
- Тема 16. Вітаміни. Гетероциклічні сполуки.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

- **загальних програмних компетентностей:**
 - знання і розуміння предметної області та професійної діяльності;
 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
 - здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
 - навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
 - здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел;
 - здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
 - здатність працювати в команді;
 - здатність працювати автономно;
 - навички здійснення безпечної діяльності;
 - прагнення до збереження навколишнього середовища;
 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
 - здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні;
 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.
- **фахових програмних компетентностей:**
 - здатність організовувати та проводити контроль якості і безпечності сировини, напівфабрикатів та харчових продуктів із застосуванням сучасних методів;

здатність проводити дослідження в умовах спеціалізованих лабораторій для вирішення прикладних задач.

2) досягнення програмних результатів навчання:

здатність проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань;

здатність знати наукові основи технологічних процесів харчових виробництв та закономірності фізико-хімічних, біохімічних і мікробіологічних перетворень основних компонентів продовольчої сировини під час технологічного перероблення;

здатність знати і розуміти основні чинники впливу на перебіг процесів синтезу та метаболізму складових компонентів харчових продуктів і роль нутрієнтів у харчуванні людини;

здатність впроваджувати системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів;

здатність визначати відповідність показників якості сировини, напівфабрикатів і готової продукції нормативним вимогам за допомогою сучасних методів аналізу (або контролю);

здатність дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності;

здатність організовувати процес утилізації відходів та забезпечувати екологічну чистоту виробництва;

здатність мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи;

здатність підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи;

здатність вміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу з метою донесення ідей, проблем, рішень і власного досвіду у сфері харчових технологій;

здатність здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

3) набуття результатів навчання (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

сучасного стану і шляхів розвитку харчової хімії та біохімії;

її ролі в науково-технічному прогресі, створенні нових матеріалів;

світоглядного значення хімічних теорій і законів;

будови основних класів органічних сполук;

типів хімічних зв'язків в органічних сполуках;

біологічної ролі білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, ферментів;

залежності властивостей органічних речовин від їхньої будови;

властивостей найважливіших класів органічних сполук, особливо тих, що є основними джерелами продуктів харчування;
основ теорії будови органічних сполук;
типів хімічних реакцій в органічній хімії;
методики якісного аналізу органічних сполук;
методики кількісного аналізу органічних сполук;
основ фізико-хімічних методів дослідження органічних сполук.

– **уміння/навички:**

уміння використовувати отримані знання у своїй майбутній практичній діяльності,
пояснювати перетворення органічних речовин, особливо тих, які застосовуються у виробництві продуктів харчування;
самостійно поповнювати, систематизувати і використовувати отримані знання;
проводити аналіз хімічних властивостей основних класів органічних сполук;
виконувати розрахунки вмісту органічних компонентів харчових систем;
виконувати дослідження харчових систем методами фізико-хімічного аналізу.

– **комунікація:**

доносити знання з питань харчової хімії та біохімії;
оцінювати якість харчової сировини;
визначати та надавати характеристику готовим виробам харчування;
обґрунтовувати та визначати необхідні методи дослідження харчової сировини та продуктів харчування;
збирати, інтерпретувати та застосувати дані, що отримані під час виконання лабораторних робіт з харчової хімії та біохімії;
спілкуватися з професійних питань, усно та письмово.

– **відповідальність і автономія:**

демонструвати відповідальність за результати прийняття рішень щодо аналізу харчових систем;
дотримуватися правил техніки безпеки та протипожежної безпеки;
управління проектами щодо аналізу харчових систем;
формулювати судження, що враховують наукові аспекти харчової хімії та біохімії;
організувати та керувати професійним розвитком групи студентів при виконанні лабораторних робіт.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Вуглеводні. Сполуки, що містять атоми Оксигену.					
Тема 1. Теоретичні основи органічної хімії. Якісний аналіз органічних сполук.	10	4		2	4
Тема 2. Насичені вуглеводні.	9	2		2	5
Тема 3. Ненасичені вуглеводні.	8	2		2	4
Тема 4. Ароматичні вуглеводні.	9	2		2	5
Тема 5. Спирти та феноли	10	4		2	4
Тема 6. Альдегіди та кетони	9	2		2	5
Тема 7. Карбонові кислоти. Харчові кислоти	10	4		2	4
Тема 8. Естери. Жири.	10	4		2	4
Разом за змістовим модулем 1	75	24		16	35
Змістовий модуль 2. Вуглеводи. Сполуки, що містять атоми Нітрогену, гетероциклічні сполуки, вітаміни					
Тема 9. Моносахариди	10	4		2	4
Тема 10. Олігосахариди	10	4		2	4
Тема 11. Полісахариди	9	2		2	5
Тема 12. Аміни	8	2		2	4
Тема 13. Амінокислоти	8	2		2	4
Тема 14. Білки	10	4		2	4
Тема 15. Ферменти	9	2		2	5
Тема 16. Вітаміни. Гетероциклічні сполуки	11	4		2	5
Разом за змістовим модулем 2	75	24		16	35
Усього годин	150	48		32	70

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема лабораторного заняття	Кількість годин
1	ТБ. Нульова контрольна робота. Основні поняття органічної хімії. Теорія будови органічних сполук. Класи органічних сполук.	2
2	Лабораторне заняття 1. Якісний аналіз органічних сполук.	2
3	Лабораторне заняття 2. Насичені вуглеводні Лабораторне заняття 3. Ненасичені вуглеводні	2
4	Лабораторне заняття 4. Ароматичні вуглеводні	2
5	Лабораторне заняття 5. Спирти та феноли	2
6	Лабораторне заняття 6. Альдегіди та кетони	2
7	Лабораторне заняття 7. Карбонові кислоти. Харчові кислоти	2
8	Лабораторне заняття 8. Естери і жири. ПМК 1	2
9	Лабораторне заняття 9. Моносахариди Лабораторне заняття 10.	2

	Олігосахариди	
10	Лабораторне заняття 11. Полісахариди	2
11	Лабораторне заняття 12. Аміни.	2
12	Лабораторне заняття 13. Амінокислоти	2
13	Лабораторне заняття 14. Білки.	2
14	Лабораторне заняття 15. Специфічність та термолабільність дії ферментів.	2
15	Лабораторне заняття 16. Кількісне визначення аскорбінової кислоти (вітаміну С) в картоплі. Лабораторне заняття 17. Гетероциклічні сполуки.	2
16	ЗАХИСТ ГРУПОВОГО ПРОЄКТУ «Комплексне дослідження харчової системи (на вміст білків, жирів, вуглеводів, вітамінів тощо)».	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота			Позааудиторна робота	Сума балів
	Обговорення теоретичних питань теми	Захист лабораторних робіт	ПМК/ захист групового проєкту	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1. Вуглеводні. Сполуки, що містять атоми Оксигену.					
Тема 1	1				1
Тема 2		1			1
Тема 3		0,5			0,5
Тема 4		0,5		2	2,5
Тема 5		1		2	3
Тема 6		1		2	3
Тема 7		1		2	3
Тема 8		1	7 (ПМК)	2	10
Разом за змістовим модулем 1	1	6	7	10	24
Змістовий модуль 2. Вуглеводи. Сполуки, що містять атоми Нітрогену, гетероциклічні сполуки, вітаміни					
Тема 9		1,5			1,5
Тема 10		0,5		2	2,5
Тема 11		0,5			0,5
Тема 12		0,5		2	2,5
Тема 13		2			2,0
Тема 14		1		2 5 (реферат)	8,0
Тема 15				2	2,0
Тема 16			7 (захист групового проєкту)		7,0
Разом за змістовим модулем 2		6	7	13	26
Усього годин	1	12	14	23	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	